

Vlada
Crne Gore

5000

DANA VLADE

ZA DRUŠTVO BLAGOSTANJA

ZNANJA

ZDRAVLJA

DOSTOJANSTVENOG RADA
I SOCIJALNE PRAVDE

100
dana rada
VLADE

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

20.februar, 2024, 11h Vila Gorica

Vlada
Crne Gore

20. Februar – Međunarodni Dan socijalne pravde

WORLD DAY OF SOCIAL JUSTICE

FEBRUARY 20

KAKO SMO POČELI?

Novine u koncepciji 44. Vlade

ZA DRUŠTVO

ZNANJA

ZDRAVLJA

DOSTOJANSTVENOG RADA
I SOCIJALNE PRAVDE

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

Dr Srđan Pavićević, Potpredsjednik Vlade za rad, obrazovanje, zdravstvo i socijalna pitanja

Prof. Dr. Anđela Jakšić-Stojanović, Ministarka prosvjete, nauke i inovacija

Naida Nišić, Ministarka rada i socijalnog staranja

ik Vlade
vanje,
ocialu

Dr Vojislav Šimun, Ministar zdravlja

Potpredsjednik Vlade za rad, obrazovanje, zdravlje i socijalna pitanja

U organizacionom konceptu 44. Vlade nalaze se 3 zasebna i pri tom najkompleksnija resorna ministarstva kao i Kabinet potpredsjednika Vlade za rad, obrazovanje, zdravstvo i socijalna pitanja čija je uloga da **koordinira, nadgleda, strateški usmjerava i zastupa ali i osluškuje potrebe građana kada su u pitanju rad, obrazovanje, zdravstvo i socijalna politika!**

ZA DRUŠTVO BLAGOSTANJA

ZNANJA

ZDRAVLJA

DOSTOJANSTVENOG RADA

I SOCIJALNE PRAVDE

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

- Prva Vlada koja je prepoznala **organsku i suštinsku vezu** imedju ove četiri oblasti.
- To su najvitalnije funkcije jedne države u odnosu prema svojim građanima. U piramidi potreba ovo su **bazične potrebe** svakog građanina/građanke.
- Kvalitet života se pouzdano prati i mjeri isključivo zadovoljstvom građana **uslovima rada i primanjima po osnovu rada, stepenu socijalne zaštite ugroženih i ranjivih slojeva stanovništva i ukupne populacije, kvalitetom obrazovanja na svim nivoima, kvalitetom primarne, sekundarne i tercijalne zdravstvene zaštite.**

ZA DRUŠTVO BLAGOSTANJA

ZNANJA

ZDRAVLJA

DOSTOJANSTVENOG RADA

I SOCIJALNE PRAVDE

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE

100 dana u borbi za dostojanstvo profesije i kvalitet
zdravstvenih usluga

Vizija: *Zdrava populacija najvažniji je resurs društva i cilj kojem stremimo kroz transformaciju zdravstvenog sistema kao servisa od vitalnog značaja za građane i kreiranje podsticajnog okruženja za zdravstvene radnike.*

REZULTATI/100 dana

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

■ **POTPISAN SPORAZUM IZMEĐU EVROPSKE UNIJE (EU) I CRNE GORE O UČLANJENJU U “EU4HEALTH” PROGRAM**

Potpisan Sporazum između EU i Crne Gore o učlanjenju u **“Eu4health” Program** sa budžetom od **5,3 milijarde eura**, za period od **2021-2027**. Ovaj program predstavlja do sada najveću podršku Evropske unije u oblasti zdravstva. **EU4Health** omogućiti će Crnoj Gori pristup EU fondovima koji se odnose na digitalnu transformaciju, mentalno zdravlje, evropski prostor zdravstvenih podataka, globalno zdravlje, nezarazne bolesti, te učešće u EU mreži integrisanih onkoloških centara.

■ **NASTAVAK SARADNJE SA ZDRAVSTVENIM INSTITUCIJAMA U FRANCUSKOJ**

Ministarstvo zdravlja i bolnica Assistance Publique-Hopitaux de Paris (AP-HP) potpisali su 4.decembra 2023.godine Okvirni sporazum o međunarodnoj saradnji, u oblasti zdravstva i medicinskih nauka. Sporazum predstavlja nastavak saradnje koja je započeta 2021. godine, a predviđa razmjenu zdravstvenih radnika i studenata u skladu sa propisima koji su na snazi u obje države i dobrih praksi u oblasti zdravstvene zaštite, programa kliničkih istraživanja, ali i bilo koje druge oblasti za kojom se ukaže potreba ili interesovanje.

REZULTATI/100 dana

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

■ U NOVOJ LISTI LJEKOVA PREKO 30 INOVIRANIH MEDIKAMENATA

Vlada Crne Gore je krajem decembra usvojila novu Listu lijekova čime je povećan broj terapijskih opcija dostupnih našim pacijentima i lekarima. Lista je proširena sa preko 30 novih lijekova koji se koriste u terapiji onkoloških, kardioloških, endokrinoloških i drugih oboljenja.

Lista lijekova sadrži preko 1500 lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Fonda za zdravstveno osiguranje, a u toku ove godine planirane su tri njene revizije, koje će pored uvođenja novih lijekova omogućiti i proširenje indikacija za one koji se već nalaze na listi.

■ ZNAČAJNA SREDSTVA ZA ZDRAVSTVENI SISTEM KROZ ARANŽMAN SA SVJETSKOM BANKOM

Ovaj aranžman podrazumijeva sredstva od blizu 100 miliona eura, od kojih će značajan dio biti opredijeljen za zdravstveni sistem.

U okviru priprema kreditnog aranžmana Ministarstvo zdravlja definisalo je sa predstavnicima Svjetske banke prioritete aktivnosti koje se odnose na racionalizaciju i optimizaciju u potrošnji lijekova, a realizovan je niz dogovorenih mjera.

Osim racionalizacije i kontrole potrošnje lijekova, Ministarstvo zdravlja je kao prioritetnu aktivnost definisalo reformu primarnog nivoa zdravstvene zaštite, kao i završetak procesa digitalizacije sistema uključujući povezivanje svih nivoa zdravstvene zaštite i efikasnije prikupljanje podataka.

REZULTATI/100 dana

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

■ **VAKCINA PROTIV PNEUMOKOKA UVEDENA U REDOVNI KALENDAR VAKCINACIJE**

Prema Programu imunizacija za 2024. godinu, koji je usvojilo Ministarstvo zdravlja, vakcina protiv pneumokoka uvedena je u redovni kalendar vakcinacije u Crnoj Gori.

Pneumokokna vakcina štiti od invazivnih pneumokoknih bolesti, pa se njenim uvođenjem doprinosi i smanjenju upotrebe antibiotika, što je posebno dragocjeno u borbi protiv antibiotske rezistencije.

■ **ADAPTIRANO I OPREMLJENO DEVET MIKROBIOLOŠKIH LABORATORIJA**

U domovima zdravlja u Bijelom Polju, Beranama, Nikšiću, Cetinju, Kotoru, Ulcinju, Baru i Budvi, kao i specijalnoj bolnici Brezovik u potpunosti su opremljeni prostori i instalirana nova oprema za mikrobiološke laboratorije. Projekat, vrijedan preko 2 miliona eura, finansiran od strane Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori uspješno je sproveden uz podršku Ministarstvo zdravlja.

■ **RASPISANI TENDERI VRIJEDNI 5 MILIONA EURA**

Tenderski postupci, vrijedni preko 5 miliona eura, za adaptaciju Doma zdravlja Budva, izgradnju radiološkog odjeljenja Doma zdravlja Plav i nabavku linearnog akceleratora za potrebe Kliničkog centra Crne Gore, raspisani su krajem prošle godine. Počinje i adaptacija prostora Zavoda za hitnu medicinsku pomoć u Herceg Novom, dok će u prvoj polovini februara početi rekonstrukcija prostorija ZHMP u Kolašinu, a krajem marta na Žabljaku. Ukupna vrijednost radova je oko 200 hiljada eura.

REZULTATI/100 dana

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

■ **USKORO ANGIO SALA U KBC BERANE**

Angio sala u Beranama biće puštena u rad tokom marta i omogućiće pacijentima sa sjevera Crne Gore blagovremenije zbrinjavanje akutnih srčanih stanja i samim tim veće šanse za preživljavanje.

Angio sala će raditi od prvog dana punim kapacitetima uz podršku ljekara iz Kliničkog centra Crne Gore i iz regiona, kako bi se obezbijedila kvalitetnija zdravstvena zaštita.

■ **KOMORA ZA CITOSTATIKE – PRIMANJE ONKOLOŠKE TERAPIJE U MJESTU PREBIVALIŠTA**

Komora za citostatike je savremeni pristup u obezbjeđivanju terapije onkološkim pacijentima, na način što im omogućava da terapiju prime u mjestu prebivališta, bez obaveze da, kao do sada, dolaze u Klinički centar. Ovo predstavlja veliku olakšicu za pacijente oboljele od najtežih bolesti.

■ **OBNOVA TRANSPLANTACIONOG PROGRAMA**

U toku je postupak zaključivanja ugovora između Ministarstva zdravlja, Kliničkog centra Crne Gore i Univerzitetske klinike u Minhenu (Klinikum rechts der Isar der Technischen Universität München) o sprovođenju obuke ljekara iz KCCG iz oblasti transplantacione medicine, u cilju obezbjeđenja održivosti programa transplantacija i obaveza dugoročnog aranžmana ljekara u zdravstvenom sistemu Crne Gore. Ljekari koji završe obuke biće spremni i za posttransplantacioni ambulantni postupci.

REZULTATI/100 dana

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

■ U TOKU JE IZRADA STRATEGIJE ZA RIJETKE BOLESTI

Strategija za rijetke bolesti predstavlja novi strateški pravac u liječenju pacijenata oboljenih od rijetkih bolesti. Intencija Ministarstva zdravlja je da se značajno unaprijede, kako dijagnostički postupci, tako i samo proces liječenja. Jedan od ciljeva je formiranje kvalitetnog registra lica oboljelih od rijetkih bolesti, kao i formiranje Centra za rijetke bolesti, pri Kliničkom centru Crne Gore.

■ UNAPREĐENJE E-SERVISA U ZDRAVSTVU

- U saradnji sa Ministarstvom javne uprave započet je rad na definisanju eServisa iz nadležnosti Ministarstva zdravlja i to: urađena je analiza procesa i pripremljen nacrt projektnog zadatka za proceduru polaganja stručnih ispita;
- Urađena je analiza i definisani djelovi procesa za koje postoji realna mogućnost digitalizacije procesa edidencije i elektronske registracije privatnih zdravstvenih ustanova. U tom smislu radi se na prilagođavanju i donošenju novih podzakonskih akata kako bi se obezbijedio puni zakonski osnov za transformaciju tradicionalnih u digitalne procese i forme.

TRŽIŠTE RADA

100 dana u borbi za dostojanstvo rada i radnih odnosa

Vizija: Povećanje fleksibilnosti i mobilnosti tržišta rada, eliminisanje neformalne zaposlenosti, podsticanje novog zapošljavanja, jednak pristup tržištu rada za žene i muškarce, osnaživanje participacije mladih, smanjenje stope siromaštva. Digitalizacija svih usluga u oblasti rada, penzijskog i invalidskog osiguranja i usluga socijalne i dječje zaštite.

REZULTATI/100 dana

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

- Donijet Zakon o izmjenama i dopunama **Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju**
- U odnosu na preporuke iz Izvještaja o napretku za Crnu Goru 2023 za Poglavlje 2: Sloboda kretanja radnika **pokrenute inicijative za zaključivanje Sporazuma o socijalnom osiguranju sa Republikom Grčkom, Republikom Maltom, Republikom Portugal, Kraljevinom Španije, Republikom Kipar i sa Republikom Azerbejdžan**
- Donijet Zakon o potvrđivanju Sporazuma **o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, doktore stomatologije i arhitekte** u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini
- Kontinuirano se **radi na unaprjeđenju i održavanju socijalnog kartona ISSS** i digitalizaciji Zavoda za zapošljavanje
- **Uvođenje Programa Garancija za mlade**, kojim će se omogućiti svakoj mladoj osobi da u roku od četiri mjeseca dobije neku ponudu u okviru podrške koju nudi ovaj program (zapošljavanje, nastavak obrazovanja, praksu ili obuku).

SOCIJALNO STARANJE

100 dana u borbi za dostojanstvene uslove života i socijalnu pravdu

Vizija: Unaprijeđenje kvaliteta života korisnika socijalne i dječje zaštite i njihovo osnaživanje za samostalan i produktivan život, kroz jednak pristup uslugama socijalne zaštite, poštovanje ljudskih prava i rodne ravnopravnosti, suzbijanje svih oblika diskriminacije posebno prema ranjivim i marginalizovanim grupama i unapređenje svih mjera prevencije u cilju postizanja nulte tolerancije na sve oblike nasilja.

REZULTATI/100 dana

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

- U toku je rad na cjelokupnoj **reformi Sistema socijalne i dječije zaštite** u cilju inkluzije ugroženih, društveno isključenih grupa i unaprijeđenja pristupa sveobuhvatnim, inkluzivnim i održivim uslugama koje se pružaju u porodici i zajednici
- **Formirane radne grupe** za izmjenu pravilnika iz oblasti socijalne zaštite i inteziviran **rad na Strategiji razvoja Sistema socijalne i dječje zaštite, Strategiji prevencije nasilja nad djecom kao i Strategiji deinstitucionalizacije**
- Potpisan **Memorandum o saradnji sa Ministarstvom ljudskih i manjinskih prava** u cilju poboljšanja socio-ekonomskog i pravnog položaja **Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki** u Crnoj Gori.
- **Strukturna reforma sistema vještačenja invaliditeta** uz tehničku podršku UNDP, koju je finansijski podržava Delegacija EU

REZULTATI/100 dana

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

- Završen je **Regionalni stambeni program** koji predstavlja jedan od najvažnijih projekata u vezi sa **trajnim rješavanjem raseljenih i interno raseljenih lica**, prilikom čega je obezbijedeno 646 stambenih jedinica
- Decembra 2023. godine je sprovedena **kampanja “Vidi sam, nisi mali”** u saradnji sa OSCE misijom u Crnoj Gori čija su ciljna grupa bili **mladi**, o fenomenu rodno zasnovanog nasilja i nasilja putem društvenih mreža, što je potpuno drugačiji pristup od dosadašnjih kampanja
- **Potpisan Memorandum o saradnji između Ministarstva rada i socijalnog staranja i međunarodne organizacije „Help“** u cilju realizacije projekta **“Povećanje socio-ekonomske uključenosti ranjivih grupa kroz inovativnu, prilagođenu pomoć”**. Projekat teži da doprinese socio-ekonomskoj inkluziji i zaštiti ranjivih grupa u Crnoj Gori sa fokusom na porodice **iz romske i egipćanske zajednice** i to kroz unaprjeđenje usluga socijalne i dječje zaštite za porodice u kojima postoji umjeren ili visok rizik od izmještanja djeteta zbog ekstremne materijalne deprivacije i/ili izloženosti nasilju i podrška stvaranju puteva do zaposlenja

PROSVJETA, NAUKA, INOVACIJE

100 dana u borbi za povratak dostojanstva **zvanju** i **znanju**

Vizija: Stvoriti uslove za kvalitetno obrazovanje, jer izvanredna Crna Gora traži izvanredna znanja, a sa mladim ljudima koji su naš najvredniji resurs možemo ostvariti izvanredne rezultate.

REZULTATI/100 dana Ulaganja u školsku infrastrukturu!

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

- **Gradnja vrtića u Nikšiću i nove osnovna škole u Tivtu** - počinje tokom 2024. godine
- Stvoreni su preduslovi za **gradnju osnovne škole i vrtića u City kvartu, novog objekta pored škole Oktoih, vrtića u Baru i Ulcinju** i mnogih drugih objekata
- **“Funkcionalna analiza obrazovne infrastrukture sa preporukama za unaprjeđenje”** čija je ukupna vrijednost 600.000 eura, a koji se odnosi se na sprovođenje infrastrukturne procjene na nivou države za preko **500 objekata** predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola i studentskih domova.
- Stvoreni su uslovi za rješavanje pitanja **novog studentskog doma u Podgorici**, kao i drugih važnih infrastrukturnih projekata koji se odnose na Univerzitet Crne Gore
- Na **Filozofskom fakultetu UCG** je, zahvaljujuci donaciji Republike Koreje od oko 200 000 USD **otvoren Kulturni centar za Daleki istok**. Donacija obuhvata vrijednu opremu i namještaj

REZULTATI/100 dana

Sveobuhvatan pristup modernizaciji i digitalizaciji škola!

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

Počela je **isporuka računarske opreme za sve škole u Crnoj Gori** u vrijednosti od **6.337.214,00 eura**. Nabavka podrazumijeva:

4575 računara
1133 laptopa
1806 televizora
516 projektoru
445 štampača

Na ovaj način će biti opremljeno **210 računarskih učionica i 2020 kabineta** u svim obrazovnim ustanovama u Crnoj Gori. Instalacija opreme u toku.

REZULTATI/100 dana

Bezbjednost učenika i unapređivanje uslova školovanja!

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

- Počela isporuka **vozila za prevoz učenika sa ruralnih područja** (19 malih autobusa i 7 kombija). Vrijednost nabavke: preko **1.2 miliona eura**
- Pripremljena dokumentacija za **nabavku novih autobusa** u vrijednosti od **2 miliona eur**. Raspisivanje poziva do kraja februara
- Završeni radovi na adaptaciji i ugradnji centralnog grijanja u više škola u Crnoj Gori Ukupna vrijednost radova je preko **1.008.404,17 eura**.
- U narednom periodu planirano intenziviranje aktivnosti na ovom planu, s posebnim akcentom na **seoske škole**.

REZULTATI/100 dana

Ulaganja u kvalitet i standarde izvrsnosti u obrazovanju!

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

- Intenziviran proces ispitivanja vjerodostojnosti obrazovnih isprava i rješavanja dugogodišnjeg problema **lažnih i kupljenih diploma**
- Postignut sporazum sa **Evropskom investicionom bankom (EIB)** o donaciji vrijednoj **10.993.864 €** za projekat „**Unaprjeđenje crnogorskog obrazovanja**”
- Ugovorena **23 krupna nacionalna naučnoistraživačka projekta**, u ukupnom iznosu od **2,156,274.53 €**
- Dodijeljena sredstva po **Konkursu za sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti** u vrijednosti od preko **300.000 €**. Raspisan **Konkurs za 2024.** u ukupnom iznosu od **420.000 €**
- Formiran **Savjet za naučnoistraživačku djelatnost, Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju**. Pokrenuta je procedura za formiranje **Savjeta za visoko obrazovanje**
- Kroz mehanizam Zakona o podsticajnim mjerama preusmjereno **2,5 miliona €** za **razvoj inovativnih startapova u Crnoj Gori**, u svrhu umanjenja poreza na dobit pravnih lica koja ulažu u inovativne startapove
- Raspisan Konkurs za sufinansiranje učešća u EU Okvirnom programu za istraživanje i inovacije „**Horizont Evropa**“ u ukupnom iznosu od **50.000 €**.
- Raspisan konkurs za sufinansiranje učešća u **EUREKA projektima** u 2024. u ukupnom iznosu od **190.000 €**

NAŠ ODNOS PREMA JAVNOM INTERESU I POTREBAMA GRAĐANA

- Sluh za potrebe građana, predan rad i rezultati, a ne obećanja!
- Brzo i pravovremeno zaustavljanje negativnih trendova
- Korjenite i održive promjene – u podizanju kvaliteta života i usluga države
- Kultura ophođenja prema građanima i efikasnost u pružanju usluga

ZA DRUŠTVO BLAGOSTANJA

ZNANJA

ZDRAVLJA

DOSTOJANSTVENOG RADA

I SOCIJALNE PRAVDE

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

- Najšire partnerstvo u podizanju kvaliteta života građana/građanki
- Otvorenost za sugestije i rešenja
- Mir, sigurnost, mentalno i fizičko zdravlje građana, životni optimizam i povjerenje kada je u pitanju država koja brine o kvalitetu života i perspektivi društva

- Breme ove velike odgovornosti za unapređenje kvaliteta života svih građana ne pada samo na teret države.
- **Odgovorni građani i odgovorni mediji su najbolji saveznici države u borbi za veći kvalitet života.**

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

NAŠ ODNOS PREMA JAVNOSTI I ULOZI MEDIJA

- Nulta tolerancija za kreiranje nepostojećih i lažnih problema, kreiranje dezinformacija i podrivanje povjerenja građana u sopstvenu agilnost i moć države
- Kreiranje sadržaja koji unose mir i sigurnost, ne ugrožavaju mentalno zdravlje građana, podstiču životni optimizam i povjerenje građana kada je u pitanju država koja brine o kvalitetu života i perspektivi društva
- Partnerstvo sa medijskim poslenicima kroz otvorenost, dostupnost i **nove forme komunikacije**

Podijelimo odgovornost kako bi brže stigli do zajedničkih ciljeva oko kojih postoji opšta i neupitna saglasnost.

Mi ćemo svoj dio tereta nositi bez izgovora, pravdanja, odlaganja i samopromocije. Zato što taj teret može postati lakši samo **SAVJESNIM RADOM I ISKRENIM ZALAGANJEM.**

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

TEME ZA DISKUSIJU

1. Da li su štrajkovi i promptno povećanje zarada jedini i pravi odgovor na stanje u prosvjeti i sistemu obrazovanja?
2. Šta su prioriteti u zdravstvu: infrastruktura, kadrovi, standardi, kvalitet, sadržaj i pravovremenost u pružanju zdravstvene usluge? Šta su najveći izazovi na tržištu rada?
3. Da li je briga o starima i marginalizovanim kategorijama stanovništva samo stvar sistema ili je pitanje nedostatka empatije? Izazovi na tržištu rada?
4. Briga o starima i marginalizovanim kategorijama stanovništva: Da li je zakazao sistem ili je u pitanju nedostatak empatije?
5. Da li su milionska ulaganja u zdravstvo, prosvjetu i socijalu rezultati koje treba ignorisati u odnosu na neke druge teme koje spadaju u ad hoc rešenja i koje nijesu sistemskog karaktera?

ZA DRUŠTVO BLAGOSTANJA

ZNANJA

ZDRAVLJA

DOSTOJANSTVENOG RADA

I SOCIJALNE PRAVDE

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu

HVALA NA PAŽNJI I AKTIVNOM UČEŠĆU!

ZA DRUŠTVO BLAGOSTANJA

ZNANJA

ZDRAVLJA

DOSTOJANSTVENOG RADA

I SOCIJALNE PRAVDE

Potpredsjednik Vlade
za rad, obrazovanje,
zdravstvo i socijalu